

Krónikus légzőszervi betegek élményvilágának vizsgálata a COVID-19 világjárvány idején

interpretatív fenomenológiai analízissel

Tomán Edina¹ Dr. Pintér Judit Nóra² Dr. Hargitai Rita³

Elméleti háttér: A COVID-19 pszichológiai jóllétet fenyegető hatásai - szorongás, stressz, inszomnia, depressziós tünetek és PTSD szimptomák - az eddigi kutatások alapján alapvetően az átlagos populációra vonatkoztak. A COVID-19 azonban - az idős populáció mellett - különösen a krónikus betegségben szenvedők számára jelenthet jelentős egészségügyi és mentális kockázatot. A „coronavirus disease 2019” egy légzési tünetegyüttes, vezető tünetei a légszomj, köhögés, tüdőgyulladás, de akár akut légúti distressz szindróma is kialakulhat. A légzőszervi betegek fizikai sérülékenységük mellett a mentális problémákra is fokozottan érzékenyek lehetnek a jelenlegi helyzetben: a szorongás, a depresszió, a reménytelenség mellett akár PTSD, illetve szuicidális érzékenység is megjelenhet. Betegségük sajátosságaiból kifolyólag nagyobb valószínűséggel rendelkeznek már meglévő tapasztalattal krízishelyzetek, súlyos egzisztenciális kérdések és az ezekkel való megküzdés területén. Fontos kérdés, hogy vajon ezek a tapasztalatok erőforrásként bontakoznak-e ki az érintettek világjárvánnyal kapcsolatos tapasztalatainak megélése során, vagy retraumatizációt indukálva tovább mélyítik az érintettek sebezhetőségét?

Kutatási kérdéseink:

- Hogyan viszonyulnak az interjúalanyok légzőszervi alapbetegségükhöz?
- Mit jelent számukra a veszélyeztetettség megélése?
- Hogyan hat a világjárvány megélése az alapbetegséggel kapcsolatos eredeti tapasztalatokra?

Módszer: Az interpretatív fenomenológiai analízis kvalitatív módszerét alkalmaztuk (IPA), amelynek során krónikus légzőszervi betegekkel készítettünk félig strukturált interjúkat. Az átiratok elkészülte után az interjúkat az IPA hermeneutikai- fenomenológiai módszerével elemeztünk. A betegek toborzása a közösségi média felületein történt.

Minta: 8 krónikus légzőszervi beteg (cisztás fibrózis, COPD vagy asztma) életkor 29-65 év.

Eredmények: Az interjúk elemzése során 3 fő téma bontakozott ki, fő témánként 2-2 altémával:

1. Az alapbetegség élménye (2 altéma: Krónikus légzőszervi betegség, mint a mindennapokat meghatározó tapasztalat; Betegség, mint veszteség),
2. A koronavírus világjárvány hatása az énrre és az identitásszerveződésre (2 altéma: A veszélyeztetettség perspektívájából észlelt világ; Intenzív érzelmek a másokhoz való viszony tükrében)
3. Megküzdési módok (2 altéma: Érzelemfókuszú megküzdés; Korábbi traumatikus élmény, mint erőforrás).

Kutatás kerete: Jelen kutatásunkat „*A szociális izolációban lévők élményvilágának vizsgálata a COVID-19 járvány idején*” című vizsgálat keretein belül folytattuk.

Kulcsszavak: interpretatív fenomenológiai analízis, covid-19, veszélyeztetettség

¹ELTE PPK, Pszichológiai Doktori Iskola, Tanácsadás- és Iskolapszichológia Tanszék, Kvalitatív Pszichológia Kutatócsoport toman.edina@ppk.elte.hu

²ELTE PPK, Tanácsadás- és Iskolapszichológia Tanszék, Kvalitatív Pszichológia Kutatócsoport pinter.judit@ppk.elte.hu

³PPKE BTK Személyiség- és Klinikai Pszichológia Tanszék hargitai.rita@btk.ppke.hu